

73967

DOSSIERKOPIE

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. 6

REFERENTIE No:
3745

AFDELING VERBINDINGEN
2-GRAVENHAGE, Lange Houtstraat 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

Dir./Afd.:	S
Visie:	
Ag. No:	43141-2731/18
Dossier:	112.13 mp 20.02

INFORMATIEKOPIE:
m
t
s
mp

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

9 maart 1962

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z.

DATUM VAN AFZENDING:

AFGESCHREVEN
8 maart 1962

AFKOMSTIG VAN: washington

PARAFORM:

ZEER GEHEIM

Am S. G. ...

ingevoelge uw honderdvijfentwintig bezocht ik heden tyler stp ik heb hem gewezen op de ophitsende en felle redevoering van soekarno van acht dezer stp ofschoon in deze redevoering ook gesproken wordt van een open deur naar een vreedzame oplossing ligt de nadruk van de toespraak geheel op de toe te passen oorlogszuchtige middelen en wordt wederom de overdracht van nieuw guinea aan indonesie als pre conditie genoemd stp speciaal na de door de amerikanen gedane belofte om via ambassadeur jones sukarno tot matigheid aan te sporen en meer speciaal tot het nalaten van dreigementen te bewegen kma kon deze rede kma zo heb ik gesteld kma in het nederlandse kabinet en op de publieke opinie niet anders dan grote onrust en bezorgdheid veroorzaken stp tenslotte maakte ik tyler erop opmerkzaam dat de prognose van jones aanzien het effect op sukarnos rede van onze laatste mededelingen ik zie mijn twee honderd zeventien slhk eerder optimistisch was gebleken stp

tyler stelde in zijn antwoord voorop dat tot grote spijt van state de instructie aan jones niet op tijd in djakarta was ontvangen tengevolge van een storing in het telegraafverkeer stp derhalve hadden soekarno en soebandrio op het moment van de redevoering nog geen bericht ontvangen omtrent de nederlandse reactie betreffende de modaliteiten voor het geheime vooroverleg door hen aan jones medegedeeld stp met name soebandrio kma zo verzekerde tyler kma zou in grote spanning omtrent dit antwoord hebben verkeerd stp

tyler las enige gedeelten voor uit een zojuist ontvangen rapport van jones betreffende een in de avond van zeven dezer met soebandrio plaatsgevonden gesprek stp soebandrio zou hierbij gezegd hebben dat hij hoopte dat de geheime besprekingen niet langer dan een paar dagen in beslag zouden nemen doch dat

ZEER GEHEIM

1027-11-61 130517-1

3. Over de inhoud van een codex, mag niet met verwijzing naar dit bericht per telefoon worden gesproken.
4. Duiders, welke codex, berichten, dienen veilig te worden opgeslagen.

2. Afschriften van codexen mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden v. tigd.

1. Op een codex, mag teleg. niet in open taal worden gestuurd, tenzij een bepaalde voorwaarde wordt voldaan (zie (type)).

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No.: 3745

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

hij vreesde dat nederland kma na met deze besprekingen akkoord te zijn gegaan kma thans zou proberen ze ad calendas graecas uit te stellen stp hij verzocht jones dus om hem onmiddellijk na ontvangst de nederlandse reactie door te geven op ieder uur van de nacht stp overigens was subandrio het ook met jones eens geweest dat nederland en indonesie overeen dienden te komen de status quo te handhaven tijdens het overleg stp dit laatste werd door state geïnterpreteerd als quo military status quo unquo en niet zozeer te doelen op ophitsende publieke uitlatingen stp ik heb tyler eraan herinnerd dat de vs regering ook van soekarno zou eisen dat gedurende besprekingen en onderhandelingen ophitsende taal zou worden gestaakt stp

tyler trachtte de redevoering van acht maart te plaatsen tegen de achtergrond van soekarno s voorgaande heftige uitlatingen en meende dat er toch geen nieuwe of ongebruikelijke dreigementen in werden geuit stp de rede had kma evenals de toespraak van zesentwintig februari twee hoofdthema s gehad kma nl enerzijds wenst indonesie vriendschap met alle volkeren inclusief nederland kma anderzijds behoort de vrijheidsliefde voorrang te hebben zodat de quo bevrijding unquo van nieuw guinea met alle middelen in negentien tweenzestig wordt voltooid stp state meende dat sukarno bij zijn uitwerking van het thema quo middelen unquo betrekke lijk weinig nadruk op militaire dreigingen had gelegd doch in tegendeel zijn voorkeur voor onderhandelen duidelijk gemaakt had stp

ik heb tyler hierop geantwoord dat het uiteraard zeer te betreuren viel dat jones zijn instructies te laat had gekregen doch dat ongeacht dit feit de rede voering naar toon en inhoud voor nederland zeer veront rustend was stp de vergoelijkende interpretatie van state had mij geenszins kunnen overtuigen en zou ook de nederlandse regering niet tot een andere beoordeling kunnen brengen stp bovendien moest niet worden vergeten dat het de indonesiers reeds sedert vier dezer bekend was dat nederland wederom een belangrijke concessie t a v het geheime vooroverleg had gedaan en dat de indonesische onzekerheid slechts de uitwerking van details betrof stp

het bleek dat state nog geen zekerheid had dat het telegram aan jones van zes dezer nu was ontvangen kma hoewel tyler zeide ieder ogenblik berichten uit djakarta te verwachten stp

tot slot geelde ik mede dat ik het nodig oordeelde aan de pers te doen weten dat ik kma in het kader

ZEER GEHEIM

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gespreken.

4. Deciesien, welke codeber. berichten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend () rijd. door de afdeling Verbindingen worden rijd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden gesproken, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie afzamen).

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-3-

Ref. No.: 3745

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

van het voortdurend overleg met state kma de aandacht had gevestigd op de rede van soekarno stp tyler zeide te hopen dat het mogelijk zou zijn kma gezien ook zijn eerdere mededelingen kma te voorkomen dat door onze reacties de spanning wederom zou worden opgevoerd stp

~~ZEER GEHEIM~~

van roijen 220.

ZEER GEHEIM

1. Op een codeber. mag telng. niet in open taal worden meegedeeld, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie bijlage).

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden afged.

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

4. Documenten, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

Nummer -- 7396

Bijlage

Voorzichtig optimisme over N.-Guinea

Sukarno: Nederland wordt soepeler

Minister Luns met spoed naar huis

De Indonesische president, Sukarno, heeft volgens radio-Djakarta gezegd dat er aanwijzingen zijn dat de houding van Nederland ten opzichte van onderhandelingen over westelijk Nieuw-Guinea „soepeler” is geworden.

Hij zei echter nog niet zeker te weten of de Nederlanders willen onderhandelen op de grondslag die Indonesië eist — overdracht van het beheer over Nieuw-

Franse parlement komt na akkoord bijeen

De voorzitter van de Franse Nationale Vergadering heeft donderdag het bureau van de Assemblée meegedeeld, dat het parlement waarschijnlijk tussen 15 en 22 maart in buitengewone zitting bijeen zal worden geroepen om kennis te nemen van de ondertekening van een overeenkomst om het vuren in Algerije te staken. Op de agenda zullen de volgende punten voorkomen: voorlezing van een boodschap van president De Gaulle en een regeringsverklaring, gevolgd door een debat.

Guinea aan de republiek — of op de grondslag die zij zelf wensen.

Sukarno spoorde het Indonesische volk aan zijn krachten te verenigen ter uitvoering van zijn „order” van 19 december 1961 voor de „bevrijding” van West-Irian.

Sukarno zei ook: Als wij deze kwestie vreedzaam kunnen oplossen, zal ik naar Nederland gaan. Ik wil de betrekkingen met de Nederlanders normaliseren.

Vóór deze rede, die Sukarno hield aan het eind van de islamitische vastenmaand, had Subandrio, de Indonesische minister van buitenlandse zaken, een bespreking gevoerd met de ambassadeur in Indonesië van de Verenigde Staten, Howard Jones.

Een zegsman van de Amerikaanse ambassade in Djakarta heeft gezegd dat Indonesië en Nederland elkaar wat de kwestie-Nieuw-Guinea betreft thans dichter zijn genaderd dan ooit en dat wellicht spoedig geheim overleg tussen de twee landen zal worden gevoerd.

Welke vorm zulk overleg zou kunnen aannemen wist deze zegsman niet. Hij meende dat eventuele besprekingen zouden worden gebaseerd op resultaten van het bezoek van de Amerikaanse minister van justitie, Robert Kennedy, aan Indonesië en Nederland. Deze zegsman herhaalde de kwalificatie, dat de situatie thans een delicaat stadium heeft bereikt. Met deze bewoordingen heeft men de

afgelopen dagen zowel in Nederlandse als in Amerikaanse kringen te Washington de situatie gekenschetst. Zoals is bericht heeft de regering te Washington intussen een rapport over haar besprekingen met de Nederlandse minister van buitenlandse zaken, mr. J. M. A. H. Luns, naar haar ambassade in Djakarta gestuurd. De Amerikaanse zegsman in Djakarta waarschuwde intussen voor een te groot optimisme.

Volgens berichten uit Tokio zal minister Luns daar vrijdagavond vertrekken om naar Nederland terug te keren. Deze berichten geven de indruk dat het vertrek van de minister andermaal is vervroegd en wel op verzoek van de regering in Den Haag, die zijn aanwezigheid wenst voor belangrijke besprekingen over de kwestie-Nieuw-Guinea. 's Ministers vertrek was aanvankelijk op ongeveer 14 maart vastgesteld. Gisteren werd bericht dat het tot zaterdag is vervroegd.

Nederlandse en Indonesische gedelegeerden bij de conferentie van de E.C.A.F.E. in Tokio hebben verklaard niets te weten over geheime Nederlands-Indonesische besprekingen over de kwestie-Nieuw-Guinea.

De Australische minister van buitenlandse zaken, sir Garfield Barwick, heeft woensdag in het Huis van afgevaardigden te Canberra gezegd dat de berichten over betere kansen op onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië „op goede gronden” berusten.

Ministerraad

De vaste commissies voor buitenlandse zaken en defensie van de Tweede Kamer hebben vandaag onder presidium van dr. L. G. Kortenhorst ongeveer anderhalf uur vergaderd met minister-president De Quay, de minister van defensie, ir. Visser en de staatssecretarissen Calmeyer, De Jong en Van Houten. Minister-president De Quay wenste na afloop geen verklaring af te leggen. Hij deelde mede dat hij zondag minister Luns in Den Haag terugverwacht. Maandagochtend zal een vergadering van de ministerraad worden gehouden.

Zie ook pag. 2

Lebaranrede van Sukarno

„Deur voor een regeling staat nog open”

Nieuw-Guinea niet onder de V.N.

Sukarno hield zijn rede op de eerste dag van Lebaran, het traditionele feest dat gehouden wordt aan het einde van de islamitische vastenmaand Ramadan.

De president zei dat er nog geen officieel bericht was ontvangen over Nederlandse stappen, maar dat inlichtingen langs diplomatieke kanalen erop wijzen dat de Nederlanders zich voorbereiden op besprekingen.

Hij verklaarde echter: Ronduit gezegd heb ik geen duidelijke of volledige inlichtingen over de Nederlandse stappen. Ik weet bijvoorbeeld niet op welke voorwaarden de Nederlanders besprekingen wensen te beginnen. Maar u kunt zelf een oordeel vormen over de tekenen en de tendensen die uit Den Haag komen. Het is me nog niet duidelijk of er besprekingen zullen worden gehouden over de overdracht van het bestuur over West-Irian aan ons, zoals wij dat

eisen. De tekenen wijzen erop dat dit het geval is, maar wij kunnen er niet zeker van zijn dat zij het op deze wijze wensen.

Wij zullen voortgaan met de voorbereidingen om westelijk Nieuw-Guinea met kracht van wapenen te veroveren. Wij moeten voor het einde van 1962 West-Irian terughebben.

Sukarno verklaarde dat de tekenen van Nederlandse kant dat men bereid is tot onderhandelen zijn gevolgd op zijn oproep in februari tot een vreedzame regeling op basis van de overdracht van bestuur aan Indonesië. In de veertien dagen sedert mijn rede, heb ik inlichtingen en tekenen van Nederlandse voorbereidingen tot besprekingen ontvangen.

Driemaal riep Sukarno in het Engels uit: De deur staat nog steeds open voor de Nederlanders voor een vreedzame regeling.

Eens te meer bevestig ik dat het Indonesische volk vreedzaam is en naar vrede streeft, maar wij zullen alles doen om West-Irian terug te krijgen. Zelfs de Amerikaanse minister van justitie, Robert Kennedy, heeft gezegd dat onze aanspraken ernstig zijn en dat wij alles zullen doen om het gebied terug te krijgen.

Hij verklaarde niet tevreden te zijn over de verklaringen van de Nederlandse minister mr. Luns dat Nederland westelijk Nieuw-Guinea zelf wil laten kiezen. Ook wil Indonesië niet dat het gebied aan de Verenigde Naties wordt overgedragen. Ons standpunt is zo duidelijk als het maar kan zijn. Wij willen dat het bestuur aan ons wordt overgedragen.

Voor Sukarno de menigte toesprak — op het bordes van zijn paleis in Djakarta — hield de ondervoorzitter van het parlement Arudji Kartawinata een voorbede:

Moge Allah onze vrijheid voltooiën door West-Irian bij de republiek Indonesië te voegen. Moge Allah ons beschermen en kracht geven en de zege aan ons verlenen en aan allen die landen op het vasteland van West-Irian.

Radio Djakarta zei vanochtend dat de eerste mobiele eenheden geoefende militairen donderdagmiddag uit Djakarta zullen uitvaren naar de wateren van Nieuw-Guinea.

Telegram van Papoea's ,Ongeregeldheden bij overdracht aan Indonesië’

Tien vooraanstaande Papoea's hebben in een telegram aan de Nederlandse minister van buitenlandse zaken verklaard dat zij niet akkoord kunnen gaan met een regeling van de kwestie-Nieuw-Guinea waarbij hun gebied op enige wijze aan Indonesië zou worden overgedragen.

Onder de tien Papoea's die het telegram hebben gestuurd zijn de vice-voorzitters van de Nieuw-Guineeraad Kaisiepo en Jouwe, de voorzitter van de Partai Papoea Merdeka, Mozes Rumainum, de voorzitter van de partij Kenau Emabi, Itaar, en de voorzitter